

PMI yeniden Eşik Değer olan 50'nin üzerine çıktı

Gözde
Altıntaş
gozde.milat@yahoo.com

2022 yılının son çeyrek büyüme rakamları bu ayın sonunda açıklanacak. Sanayi üretimi ve PMI verisi başta olmak üzere büyümenin öncü göstergeleri 2022 yılının son çeyreğinde büyüme hızında bir yavaşlama olacağına işaret ediyordu. Örneğin

sanayi üretimi Kasım ayında yıllık yüzde 1,3, aylık ise yüzde 1,1 azalmıştı.

İmalat sanayinin kaydettiği performansı ölçen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) da, sektörde genel anlamda iyileşmeye işaret eden 50,0 eşik değerini üzerine en son Şubat 2022'de çıkmıştı.

Şubat ayı sonunda Ukrayna-Rusya arasında başlayan kriz, buna bağlı olarak enerji maliyetlerinin yükselmesi ve ihracat partnerimiz olan ülkelerde beklenen resesyona Türkiye ekonomisinin büyüme rakamlarına da olumsuz yönde yansımıştı. Ancak son açıklanan Euro Bölgesi PMI verisi Ocak ayında 50,2'ye yükselerek büyüme işaret etti. Bu artış Euro Bölgesi'nde yaşanan enerji krizinin beklenildiği kadar zor geçmeyeceğini gösterdi.

Türkiye PMI verisi ise 2023 Ocak ayında eşik değer 50,0'in yeniden üzerine çıkarak **on aylık daralma döneminin sona erdiği** sinyalini verdi. **Aralık ayında 48,1 olan endeksin 50,1'e yükselmesi, sektördeki faaliyet koşullarının genel olarak istikrarlı seyrettiğini** gösterdi.

Hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlama Aralık ayına kıyasla hız keserken bazı firmalar **talepte iyileşme belirtileri** olduğuna dikkat çekti. Üretimde düşüş son 14 ayın en ilımlı düzeyinde kaydedildi. Yeni siparişlerdeki azalma ise Ekim 2021'de başlayan yavaşlama döneminin en düşük oranında ölçüldü.

Ocak ayında yeni ihracat siparişlerindeki düşüş ivme kaybetmesine rağmen belirgin bir şekilde sürdü ve toplam yeni siparişlerdekine göre daha hızlı seyretti.

MÜSİAD tarafından açıklanan **SAMEKS**(Satınalma Müdürleri Endeksi) Bileşik Endeksi ise 2023 yılı Ocak ayında **bir önceki aya göre 0,9 puan artarak 54,3** değerine yükseldi.

Bu dönemde önceki aya göre **0,5 puan artış kaydeden Hizmet Sektörü SAMEKS 54,3** puanla artış eğilimini sürdürürken, **önceki aya göre 2,6 puan artarak 55,2 seviyesine yükselen Sanayi Sektörü SAMEKS** de Bileşik Endeks'te gözlenen artışta belirleyici rol oynadı.

TÜİK ve TCMB işbirliği ile yayımlanan **reel kesim güven endeksi (RKGE)** de **bir önceki aya göre 3,9 puan artarak 101,7** seviyesinde gerçekleşti.

Gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, genel gidişat, son üç aydaki toplam sipariş miktarı, mevcut mamul mal stoku, **sabit sermaye yatırım harcaması** ve mevcut toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilendi.

Sonuç olarak 2022 yılının ikinci yarısında ekonomik faaliyetlerde yavaşlama olsa da 2023 yılına iyimser bir tabloyla girdik. Buna ilaveten döviz kurundaki yatay seyir ve enflasyondaki düşüş eğilimi de devam ediyor.

IMF, Türkiye için 2022 yılı büyüme beklentisini yüzde 5,0'dan yüzde 5,5'e çıkarırken, 2023 yılı için ise büyüme tahminini yüzde 3'te sabit tuttu.

Üretimdeki iyileşmeye rağmen 2023 yılında büyüme kompozisyonunda özel tüketimin katkısının artacağı bekleniyor.

TİM ve İSO'dan işbirliği protokolü

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Yönetimi, TİM Başkanı Mustafa Gültepe Başkanlığında, TİM Başkan Vekilleri; Adil Pelister, Ahmet Güleç, Ahmet Fikret Kileci, Çetin Tecdelioğlu, Kutlu Karavelioğlu, TİM Yönetim Kurulu Üyeleri; Mustafa Şenocak (Sayman), Ali Kavak, Baran Çelik, Başaran Bayrak, Birol Celep ve Burak Yakın'dan oluşan heyetle İSO Genel Merkezi Odakule'de, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetimi'ni ziyaret etti. İSO Başkanı Erdal Bahçivan evsahipliğindeki görüşmeye İSO Başkan Yardımcıları; İrfan Özhamaratlı, Cemal Keleş, İSO Yönetim Kurulu Üyeleri; Sultan Tepe (Sayman), Kemal Akar, Vehbi Canpolat, Celal Kaya, İnan Altınbaş, Hüseyin Çetin ve Murat Çökmez katıldı.

Görüşmede, iki kurum arasında, ihracatın geliştirilmesi için 'TİM ve İSO İşbirliği Protokolü' imzalandı.

İSO Başkanı Bahçivan, sorunların ve çözümlerin ortak olduğunu belirterek, "Ortak platformlardan ortak hedefler doğrultusunda mücadele etmeliyiz" derken; TİM Başkanı Gültepe, 'birlikten güç doğar' mottosuyla hareket ettiklerini vurguladı.

Seçime ayarlı mayın

Siyasal iktidar, seçimden sonra patlamaya ayarlı mayınları ekonominin temellerine yerleştirmiş durumda. Erdoğan kazansa da kaybetse de mayınlar patlayacak.

Önceki gün 2022 yılı dış ticaret açığının 110 milyar dolar ile Cumhuriyet tarihinin rekorunu kırdığını öğrendik. Dün ise ocak ayı verileri yayımlandı. Aylık bazda tarihimizin en büyük dış ticaret açığı gerçekleşti; 14,3 milyar dolar.

Bir ekonominin kaldıracağını çok üzerinde dış açıkla yuvarlanıyoruz. Zaten döviz kıtlığı olan bir ülkede dışarıya rekor tutarlarda döviz akıtıyorsunuz. O halde, 2 basit soruyu cevaplayalım. Neden bu kadar açık veriyoruz ve nasıl döviz sabit kalıyor? Bu sorulara cevap verirken aynı zamanda seçimden sonra nasıl bir tabloyla karşı karşıya kalacağımızı da anlayabiliriz.

DÖVİZ NASIL SABİT KALİYOR?

2021 yılının son çeyreğinde başlanan faiz indirimleri sert bir döviz şokuna neden olunca, yılın sonunda Kur Korumalı Mevduat devreye sokuldu. Böylece dolar talebi TL görünümü doları yönlendirilerek döviz kurları kontrol altına alındı. Yurtiçindeki döviz talebini baskıladıktan sonra sıra yurtdışından döviz bulmaya geldi. Bu noktada yabancıya konut satışları, Varlık Barışları ve Erdoğan'ın arka kapı diplo-

Ozan
GÜNDOĞDU

masisi yoluyla para bulması sağlandı. Gelen para geçici bir rahatlama yaratabilirdi. Buna karşın, enflasyonu kontrol altına almak bu kadar kolay olamadı. Bu çok tehlikeli bir sonuç doğuracaktı...

Çünkü tuhaf bir balon şişmeye başlamıştı. Tüm varlık fiyatları artıyor ama dolar

sabit kaldığı için varlık sahipleri dolar bazında da zenginleşiyordu. Öyle bir aşamaya gelindi ki, İstanbul'daki bir evi satın Miami'de ev alabiliyordunuz.

Hem dolar sabit kalıyor, hem de enflasyon var. Bu ortamda ne yapmak gerekir? Yarın alacağınız mal ve hizmetleri fiyatlar daha fazla artmadan bir an önce almak son derece akılcıdır. Bunu tüketici olarak bizler nasıl yapıyorsak, işletmeler de benzer davranış içine girdiler. Peki, yarın alacağım mal ve hizmetler için yurtiçinde yeterli üretim var mı? Böyle bir üretime girişmek bugünden yarına olacak iş değil, o halde hazır dolar sabitken ithalat en kârlı çözüm olacaktır.

GÜVENLİK SUBABI DEVRE DIŞI

Faiz indirimlerinin döviz kurlarını yükseltmesi aslında piyasanın dış açığın patlamasını engelleyen bir güvenlik subabıydı. Piyasaya bedava para pompalarsanız ithalatın patlayacağını düşünen piyasaya aktörleri döviz talebini artırır, kurlar yükselir ve sonuç; faiz indirimleri sert bir devalüasyona neden olur, ithalat

azalır, büyüme yavaşlar ve dış açık kapanır. Bu bir çeşit güvenlik subabıdır ama o subabu da kaldırdılar. Sistemin dış ticaret açığını azaltabileceği herhangi bir fren mekanizması yok. Hem piyasaya son derece ucuz para pompalyorsunuz hem de bu para dolar bazında değerli kalıyor. Birkaç dakika düşünerek bu yöntemin ithalatı patlatacağını tahmin etmek zor olmaz. Zaten patladı.

Bu noktada, operasyonun ikinci adımına geçildi. Madem bedava para dağıtıyorsunuz, aklı çalışan her işletme bu imkândan faydalanmak isteyecektir. Helikopterle para saçılan bir ülkede şemsiye açmak ahmaklıktır. Böylece tüm işverenler bankalara kredi çekebilmek için akın etti. Hatırlarsanız Merkez Bankası Başkanı İSO toplantısında bu yüzden işverenlerle kameralar önünde tartıştı. Peki, herkese kredi verilmeli miydi? Her isteyene para verilirse enflasyona ne yapacaktınız? Zaten ortada böyle bir kaynak da yoktu. Hikâyenin bu aşamasında devreye BDDK tebliğleri girmeye başladı. Bankalara "kimlere kredi verilebilir" sorusuna yanıt veren yönergeler gönderildi. Her hafta tebliğlerin sayısı arttı. Bir bankacı kaynağım son 1 yıldaki tebliğ sayısının 200'ü aştığını söylüyor. Tabloyu daha berrak hale getirmek için vurgulayalım, neredeyse bedava para dağıtan bir sistem tasarlıyorsunuz ve bu paradan kimin istifade edeceğini de siz belirliyorsunuz. Paranın tek patronusunuz yani...

Böylece, İstanbul'da İzmir'de, Antalya'da iş tutan sermaye

sahipleri, Ankara'da ofisler açmaya başladılar. Amaçları BDDK tebliğlerinde kendilerinin de krediye uygun hale getirilmesini sağlamak için lobi yapmaktı. Bugün kelli felli patronlar haftada bir iki Ankara'nın yolunu tutuyorlar. İktidarla iletişim kanalları sunan araçlara rüşvet veriyorlar. Bu aracılık faaliyeti bir sektöre dönüşmüş durumda. Bu sayede seçim sürecinde sermayenin ipleri Ankara'dan tutulabiliyor. İktidara destek varsa para var. Seçim para işi sonuçta... Destek yoksa bankadan para çekemezsiniz.

Hem döviz tutuyorsunuz hem enflasyon yaratarak büyütüyorsunuz. Para dağıtmaya da devam ediyorsunuz.

Böyle devam eder mi? Hemen herkes, bu yöntemin seçimden sonra büyük krize sonuçlanacağını farkında. Çünkü dış ticaret açığı sürdürülebilir olmanın çok ama çok ötesinde. Sonsuza kadar dışarıya döviz sızdırarak hayatınıza devam edemezsiniz. İthalatta frene basmak zorundasınız ama bunun bedeli ekonomik olarak küçülmek, bu da işsizlik demek.

Seçimde Erdoğan kazanırsa, ekonomik dengeler altüst olunca dış güçlerin devreye girdiği anlatılır. Halk derin bir yoksulluşma dalgasıyla boğuşurken muhalefet zaten seçim yenilgisinin travmasını yaşayacağı için Erdoğan için sorun olmayacaktır.

Muhalefet kazanırsa... Bu durumda, sistemin temellerine yerleştirilmiş mayın muhalefetin kucağında patlar. Bu patlamanın etkilerini bugünden görmek ise çok zor.

AYSAD ve TASD ayakkabı fiyatlarının yüzde 10 aşağıya çekilmesi için tavsiye kararı aldı

✓ Türkiye Ayakkabı **Sanayicileri** Derneği (TASD) Başkanı Berke İçten, "Yabancı müşteriyi kaybetmemek ve enflasyonla mücadeleye katkı sunmak için fiyatların yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye karar aldık." dedi.

İSTANBUL (AA)-TASD tarafından 68'incisi gerçekleştirilen ve alanında Avrupa'nın en büyük organizasyonu olan Uluslararası AYMOD Ayakkabı Moda Fuarı başladı.

Fuarın açılış törenine Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, **İstanbul Ticaret Odası (İTO)** Başkanı **Şekib Avdagiç**, TASD Başkanı Berke İçten katıldı.

Programın açılışında konuşan İçten, ayakkabı **sanayisinin** 2022'de hem iç hem de dış pazarda başarılı bir performans gösterdiğini söyledi. 2022'yi 1,2 milyar dolar ihracatla kapattıklarını, 2023'e de 1,5 milyar dolar hedefi ile başladıklarını bildiren İçten, şu ifadeleri kullandı:

"AYMOD Fuarı öncesi bu konuda AYSAD ve firmalarımızla yaptığımız değerlendirme sonucu bir mutabakata vardık. Hem hem uzun çabalarla kazandığımız yabancı müşteriyi bu zor dönemde kaybetmemek hem de enflasyonla mücadeleye katkı sunmak için AYSAD ve TASD olarak ayakkabı fiyatlarının yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye karar aldık."

"İhracatta özellikle son iki yılda büyük ivme yakaladı"

TİM Başkanı Mustafa Gültepe Türkiye'nin ihracatta büyük bir ivme yakaladığına dikkati çekerek, "2022'yi 254,2 milyar dolar gibi rekor bir ihracatla kapattık. Cumhuriyetimizin 100'üncü kuruluş yıl dönümünü kutlayacağımız bu yıl da aynı ivmeyi sürdürmek istiyoruz." dedi.

Gültepe, son dönemde kamu tarafından ihracatçılar için güzel haberler geldiğine vurgu yaparak, sözlerini şu şekilde sürdürdü:

"Bir ay içinde elektrik ve doğalgaz fiyatlarında iki kez indirim yapılması maliyet baskısı altındaki firmalarımıza biraz olsun nefes aldırdı. Uygun koşullu finansmana birkaç ay öncesine göre daha kolay erişebiliyoruz. Merkez Bankası'nın son düzenlemeleri de ihracat yapan firmalarımız açısından olumlu bir adım oldu. Bu tür adımlar firmalarımızın ve ihracat ailemizin moral motivasyonunu artırıyor."

Küresel pazarlarda talep daralması nedeniyle ihracatın artış hızında bir yavaşlama olduğunu ifade eden Gültepe, üretim ve ihracatta 2022'nin ilk yarısındaki imenin yeniden yakalanması gerektiğini söyledi.

Gültepe, ihracatçıların yeni pazarlara açılmasının gerekliliğine vurgu yaparak "Ticaret Bakanlığımızın 'Uzak Ülkeler Stratejisi' bu yolda bize yeni fırsatlar sunuyor"

AYSAD ve TASD ayakkabı fiyatlarının yüzde 10 aşağıya çekilmesi için tavsiye kararı aldı

Türkiye Ayakkabı **Sanayicileri** Derneği (TASD) Başkanı Berke İçten, "Yabancı müşteri kaybetmemek ve enflasyonla mücadelede katkı sunmak için fiyatların yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye karar aldık." dedi.

TASD tarafından 68'incisi gerçekleştirilen ve alanında Avrupa'nın en büyük organizasyonu olan Uluslararası AYMOD Ayakkabı Moda Fuarı başladı. Fuarın açılış törenine Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, **İstanbul Sanayi Odası (ISO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, **İstanbul Ticaret Odası (İTO)** Başkanı **Şekib Avdagiç**, TASD Başkanı Berke İçten katıldı. Programın açılışında konuşan İçten, ayakkabı **sanayisinin** 2022'de hem iç hem de dış pazarda başarılı bir performans gösterdiğini söyledi. 2022'yi 1,2 milyar dolar ihracatla kapattıklarını, 2023'e de 1,5 milyar dolar hedefi ile başladıklarını bildiren İçten, şu ifadeleri kullandı: "AYMOD Fuarı öncesi bu konuda AYSAD ve firmalarımızla yaptığımız değerlendirme sonucu bir mutabakata vardık. Hem hem uzun çabalarla kazandığımız yabancı müşteriyi bu zor dönemde kaybetmemek hem de enflasyonla mücadelede katkı sunmak için AYSAD ve TASD olarak ayakkabı fiyatlarının yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye karar aldık."

"İhracatta özellikle son iki yılda büyük ivme yakaladı"

TİM Başkanı Mustafa Gültepe Türkiye'nin ihracatta büyük bir ivme yakaladığına dikkati çekerek, "2022'yi 254,2 milyar dolar gibi rekor bir ihracatla kapattık. Cumhuriyetimizin 100'üncü kuruluş yıl dönümünü kutlayacağımız bu yıl da aynı ivmeyi sürdürmek istiyoruz." dedi. Gültepe, son dönemde kamu tarafından ihracatçılar için güzel haberler geldiğine vurgu yaparak, sözlerini şu şekilde sürdürdü: "Bir ay içinde

elektrik ve doğalgaz fiyatlarında iki kez indirim yapılması maliyet baskısı altındaki firmalarımıza biraz olsun nefes aldırdı. Uygun koşullu finansmana birkaç ay öncesine göre daha kolay erişebiliyoruz. Merkez Bankası'nın son düzenlemeleri de ihracat yapan firmalarımız açısından

yıl 100 ticaret heyeti planladık. Ayrıca 45 alım heyetini ülkemizde ağırlayacağız. Dünyanın dört bir yanında 250 fuara katılacağız." değerlendirmesinde bulundu.

"Fuarımızın ilave ihracat müşterisi kazandıracığından eminiz" **İTO** Başkanı Avdagiç ise

alandayız. Burada her 8 firmadan bir tanesi yabancı bir firma. Bir taraftan ihracatımız artıyor ama Türkiye iş dünyası olarak ihracatımızı ithalatla birlikte takip etmemiz gerekiyor. Ana beklentimiz, kur artışının enflasyon artışına yakın bir ortamda seyretmesi. Bunu sağlayabilirsek zaten **sanayicimiz**

olumlu bir adım oldu. Bu tür adımlar firmalarımızın ve ihracat ailemizin moral motivasyonunu artırıyor." Küresel pazarlarda talep daralması nedeniyle ihracatın artış hızında bir yavaşlama olduğunu ifade eden Gültepe, üretim ve ihracatta 2022'nin ilk yarısındaki ivmenin yeniden yakalanması gerektiğini söyledi. Gültepe, ihracatçıların yeni pazarlara açılmasının gerekliliğine vurgu yaparak "Ticaret Bakanlığımızın 'Uzak Ülke Stratejisi' bu yolda bize yeni fırsatlar sunuyor. TİM olarak bu fırsatı en iyi şekilde değerlendirmek istiyoruz. Ocak ayında Venezuela ve Pakistan'a ticaret heyetleri düzenledik. 19'u ilk çeyrekte olmak üzere birliklerimizle birlikte bu

konuşmasında fuarın ihracat açısından yararına dikkati çekerek, "Fuarımızın mutlaka ilave ihracat müşterisi kazandıracığından eminiz. Artık biz bu sektörde sadece ürün satan değil bir trend olma durumundayız. Daha çok markalaşma konusunda gerekli adımları atmamız gerekiyor." dedi. Avdagiç, sınıraşırı e-ticaretin önemine vurgu yaparak, Türkiye'deki üreticilerin ürettikleri malları dünyanın her yerindeki tüketicilere ulaştırması gerektiğini söyledi. Türkiye'nin çok kapsamlı ihracatının için de sınır aşırı e-ihracatın dünya ortalamasının altında olduğunu ve bunun yükseltmesi gerektiğini belirten Avdagiç şunları kaydetti: "60 bin metrekairelik bir

buna göre tüm planlamasını yapar. Burada sınır aşırı e-ticarete özel bir alan açmamız lazım. Türkiye'nin toplam ihracatı içerisinde e-ticaret payı gelişmiş ülke ortalamalarının altında yer alıyor. Bu oranı hızlıca artırmamız gerekiyor. Ayakkabı sektörü bu alan içinde pilot olabilecek bir sektör. Kovid sonrası internet üzerinden olan satışlarda bir düşüş olmadı. Bu trend oturdu ve payını artırıyor." Avdagiç, "TİM'in, İstanbul Dünya Ticaret Merkezi'nin ortağı olması için gerekli adımlar atıldı. İlk genel kurulunda TİM'de yönetim kurulunda beraber çalışma imkanı bulacağız." ifadesini kullandı. AA

Ayakkabı fiyatlarının çekilmesi tavsiyesi

Türkiye Ayakkabı **Sanayicileri** Derneği (TASD) Başkanı Berke İçten, "Yabancı müşteriye kaybetmemek ve enflasyonla mücadeleye katkı sunmak için fiyatların yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye karar aldık." dedi.

TASD tarafından 68'incisi gerçekleştirilen ve alanında Avrupa'nın en büyük organizasyonu olan Uluslararası AYMOD Ayakkabı Moda Fuarı başladı. Fuarın açılış törenine Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, **İstanbul Ticaret Odası (İTO)** Başkanı **Şekib Avdagiç**, TASD Başkanı Berke İçten katıldı. Programın açılışında konuşan İçten, ayakkabı **sanayisinin** 2022'de hem iç hem de dış pazarda başarılı bir performans gösterdiğini söyledi. 2022'yi 1,2 milyar dolar ihracatla kapattıklarını, 2023'e de 1,5 milyar dolar hedefi ile başladıklarını bildiren İçten, şu ifadeleri kullandı:

"AYMOD Fuarı öncesi bu konuda AYSAD ve firmalarımızla yaptığımız değerlendirme sonucu bir mutabakata vardık. Hem hem uzun çabalarla kazandığımız yabancı müşteriye bu zor dönemde kaybetmemek hem de enflasyonla mücadeleye katkı sunmak için AYSAD ve TASD olarak ayakkabı fiyatlarının yüzde 10 aşağıya çekilmesi konusunda tavsiye karar aldık." TİM Başkanı Mustafa Gültepe Türkiye'nin ihracatta büyük bir ivme yakaladığına dikkati çekerek, "2022'yi 254,2 milyar dolar gibi rekor bir ihracatla kapattık. Cumhuriyetimizin 100'üncü kuruluş yılı dönümünü kutlayacağımız bu yıl da aynı ivmeyi sürdürmek istiyoruz." dedi. AA